

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון ב בניסן תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - ל

1. אלו מימרות הובאו בענין גיל הנישואין והחינוך?

- א. רב חסדא: אני עדיף מחברי כיון שנישאתי בגיל 16, ואם הייתי נישא בגיל 14 הייתי אומר לשטן 'גירא בעינך'.
- ב. מצינו שנחלקו התנאים מהו הגיל הטוב ל'חנוך לנער ע"פ דרכו' ו"א 16 - 22. וי"א: 18 - 24.

2. האם חייב אדם ללמד את בן בנו תורה?

- שמואל: עד כמה חייב אדם כגון זבולון בן דן, שלימדו אבי אביו מקרא ומשנה ותלמוד, הלכות ואגדות. אך לא לגמרי כזבולון בן דוד שהרי שנינו 'למדו מקרא - אין צריך ללמדו משנה'. אמנם מצינו בזה מחלוקת הברייתות - ולמדתם אותם את בניכם - ולא בני בניכם. ומה אני מקיים והודעתם לבניך ולבני בניך? לומר לך, שכל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות.
- ב. חייבים אף את בני בניכם - והודעתם לבניך ולבני בניך, א"כ, מה ת"ל בניכם? בניכם - ולא בנותיכם. ר' יהושע בן לוי - כל המלמד את בן בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני, שנאמר: והודעתם לבניך ולבני בניך, וסמך ליה: יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב. ולפיכך הולך את בנו בחיפזון ללמוד והשליך סדין על ראשו. וכן מצינו באמוראים שלא טעמו קודם שילדם למד.

3. כיצד פירש ר' יהושע בן חנניא את הפסוק 'ושננתם לבניך'?

- אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם, שאדם יחלק את השבוע שלו, שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד.

4. לפיכך נקראו ראשונים סופרים - שהיו סופרים כל האותיות שבתורה. היכן חציה של תורה?

- א. וא"ו דגחון - חציין של אותיות של ס"ת. ונסתפקו לאיזה חצי הוא"ו שייך, ולא יועיל שיביאו ס"ת וימנו כיון שאינם בקיאים בחסירות ויתרות.
- ב. דרש דרש - חציין של תיבות.
- ג. והתגלח - של פסוקים, וכרסמנה. ונסתפקו לאיזה צד שייך 'והתגלח', וביארו שגם בפסוקים איננו בקיאים [וכדוגמא הפסוק הנה אנוכי וכו'].
- ד. חזיר מיער - עי"ן דיער חציין של תהלים.
- ה. והוא רחום יכפר עון - חציין דפסוקים.

5. מהם מנין הפסוקים?

- א. בספר תורה - 5888.
- ב. בתהילים - 8 נוספים.
- ג. בדברי הימים - 8 פחות.

6. אלו דרשות נוספות הובאו בענין לימוד תורה ויצר הרע?

- א. ושננתם - שיהו דברי תורה מחודדים בפיו, שאם ישאל לך אדם דבר - אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד, והובאו בזה פסוקים נוספים.
- ב. לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער - אפי' האב ובנו, הרב ותלמידו, שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, שנאמר: את והב בסופה, אל תקרי בסופה אלא בסופה.
- ג. ושמתם - סם תם, נמשלה תורה כסם חיים; משל, לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו, ואמר לו: בני, כל זמן שהרטיה זו על מכתך, אכול מה שהנאתך וכו' ואם אתה מעבירה הרי היא מעלה נומי; כך הקב"ה: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה - אין אתם נמסרים בידו, ואם אין אתם עוסקין בתורה - אתם נמסרים בידו, [והובאו בזה פסוקים 'הלא אם תיטיב וכו'].
- ד. קשה יצר הרע, שאפילו יוצרו קראו רע, שנאמר: כי יצר לב האדם רע מנעוריו. המשך -

- ה. רב יצחק: יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, שנאמר: רק רע כל היום.
- ו. ר"ש בן לוי: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, שנאמר: צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, שנאמר: אלקים לא יעזבנו בידו.
- ז. תנא דבי ר' ישמעאל: בני, אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח, ואם ברזל הוא מתפוצץ, והובאו פסוקים..
7. להשיאו אשה. מנלן?
קחו נשים וכו'.. וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים. בנו - בידו, ובתו ילבישה כדי שיקפצו עליה.
8. ללמדו אומנות. מנלן?
ראה חיים עם אשה אשר אהבת, אם אשה ממש היא - כשם שחייב להשיאו אשה, [וכן אם הכוונה על התורה שחייב ללמדו] כך חייב ללמדו אומנות. יש אומרים: אף להשיטו בנהר - חיותיה הוא.
רבי יהודה - כל שאינו מלמדו אומנות - כאילו מלמדו ליסטות. והנפק"מ בינו לת"ק באופן שלימדו לעשות סחורה.
9. אלו מימרות הובאו בענייני כיבוד אב ואם?
א. תיראו - הרי כאן שנים, שאף האשה חייבת בכיבוד אב, א"כ, מה ת"ל איש? איש סיפק בידו לעשות, אשה אין סיפק בידה לעשות, מפני שרשות אחרים עליה.
ב. רב אידי בר אבין אמר רב: נתגרשה, שניהם שוים.
ג. נאמר: כבד את אביך ואת אמך, ונאמר: כבד את ה' מהונך, השווה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום.
ד. נאמר: איש אמו ואביו תיראו, ונאמר: את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד, השווה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום.
ה. נאמר: מקלל אביו ואמו מות יומת, ונאמר: איש איש כי יקלל אלקיו ונשא חטאו, השווה הכתוב ברכת אב ואם לברכת המקום.
ו. אבל בהכאה - ודאי אי אפשר; וכן בדין, ששלשתן שותפין בו.
ז. שלשה שותפין הן באדם: הקב"ה, ואביו, ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקב"ה, מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני.